

POSUDEK MAGISTERSKÉ PRÁCE

Téma: Transgender problematika v současném judaismu

Bc. Tereza Portešová

Autorka předložila tematicky velmi aktuální práci, která se týká postavení osob s transgenderovou identitou z hlediska různých směrů v rámci judaismu. Svým způsobem se jedná o téma interdisciplinární, poněvadž zasahuje do pole kulturní antropologie. Setkáváme se zde s fenoménem, který je úzce spojen se současnou postmoderní kulturou, v níž genderová identita není biologickou daností, nýbrž předmětem osobní volby a především místem sebevyjádření jednotlivce. Pokud je mi známo, jedná se o první práci, která tento fenomén blíže pojednává ve vztahu k součnému judaismu. Toto téma by bylo možné uchopit z hlediska „teologie těla“ studiem svědectví židovských osob, jakým způsobem prožívají a spojují svou náboženskou identitu a praxi s transgenderovou identitou. Z této perspektivy by byly využitelné knihy Noacha Dzmury, např. jeho *Balancing on the Mechitza: Transgender in Jewish Community* (autorka tento titul užívá); (z křesťanské perspektivy např. Beardsley Christina, O'Brien Michelle Ester, *This is My Body: Hearing the Theology of Transgender Christians*. Po dohodě se autorka ale rozhodla toto téma pojednat převážně z hlediska halachy a „oficiálních“ stanovisek proudů v rámci současného židovství.

Výsledek je vskutku velmi zdařilý. Práce má promyšlenou strukturu. Dříve než vstoupí na půdu současné diskuze, autorka se věnuje různým kategoriím pohlavní identity ve formativních textech judaismu pozdní antiky („zachar“, „nekeva“, „androgynos“, „tumentum“, „saris“, „eljonit“) v souvislosti s náboženskými příkazy, které jsou s nimi spojené (v současné rabínské diskuzi nehrají další kategorie kromě mužské a ženské pohlavní identity téměř žádnou roli). Nechybí ani krátká kapitola vztahující se k pohlaví v židovské mystice. V následujících kapitolách se autorka věnuje rabínským spisům, které pojednávají různé aspekty transgenderismu a transsexualismu (Sexual Reassignment Surgery, hormonální zásahy), a také konkrétním pramenům náboženského práva, na nichž jsou založeny rozhodnutí nebo názory zmíněných rabínů. Autorka pokrývá i otázky kolem liturgické praxe, ve které genderová identita hraje významnou roli, obřizky u osob, které prošly SRS apod. Jednotlivé názory a postoje jsou v práci jasně prezentovány. Nechybí diachronní pohled, jak se postoj k této problematice měnil v posledních zhruba padesáti letech (takto především v reformním judaismu).

Autorka ovládá tematiku i po terminologické stránce (coming-out, transgender, cisgender, transsexual, SRS, tranzice). Tyto pojmy uvádí v příloze na konci práce. Čtenář neobeznámený s problematikou by možná uvítal, kdyby tyto termíny byly uvedené v poznámkovém aparátu. Co se týče pramenů, autorka pracovala převážně s prameny dostupnými na internetu v anglickém jazyce. Po formální stránce je práce v pořádku. Čítá 92 stran.

Doporučuji, aby autorka během obhajoby komisi nastínila postoje k osobám s transgenderovou identitou z pohledu jednotlivých směrů judaismu, případně se vyjádřila k postavení těchto osob z právního hlediska v Izraeli.

Tuto práci hodnotím známkou **výborně** (1) a jednoznačně doporučuji k obhajobě.

V Praze, dne 29.8. 2019

Mgr. David Biernot, ThD.